

Moninainen Suomi -matkalaukku

RKI

RAUHANKASVATUS-
INSTITUUTTI

Sisällysluettelo:

Yläkoulu ja toinen aste

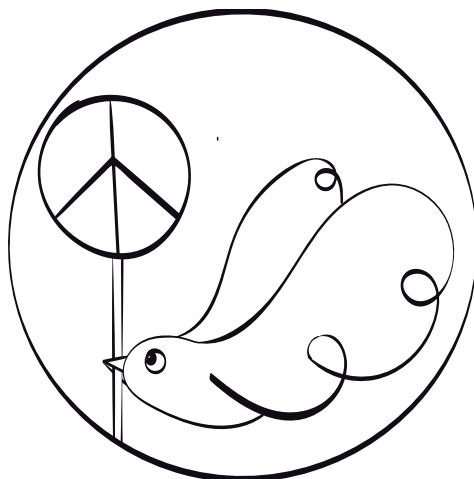
Työpaja 1. Jokainen on omanlaisensa

- Bingo.....4
- Erityisyyksiä ja yhtäläisyyksiä.....5
- Suomalaisuus ja moninainen Suomi.....6

Työpaja 2. Normit ja syrjintä

- Syrjintä Suomessa.....9
- Hyviä uutisia! Tulevaisuuden uutisotsikot.....15

Jatkovinkkinä Maailmankoulu.....16

Moninainen Suomi työpaja 1.

JOKAINEN ON OMANLAISENSA

BINGO

TAVOITE: Teemaan virittävä harjoitus. Oppilaat havainnoivat harjoituksen avulla ryhmänsä moninaisuutta: miten monenlaisia kiinnostuksen kohteita, taitoja ja ominaisuuksia luokasta löytyy. Tavoitteena on myös vahvistaa kokemusta siitä, että jokainen on omanlaisensa ja yhtä arvokas.

VALMISTELU: Monista jokaiselle oma [bingoruudukko](#). Jokainen oppilas tarvitsee myös kynän. Varmista, että kaikilla on mahdollisuus liikkua tilassa.

AIKA: 10 min

1. Jaa jokaiselle oppilaalle bingoruudukko.
2. Anna tehtäväksi kiertää tilassa ja etsiä jokaiseen ruutuun joku, johon kuvaus sopii. Henkilö, johon kuvaus sopii, kirjoittaa nimensä ruutuun. Omia nimiä ei kirjoiteta omaan bingoruudukkoon, vaan ideana on haastatella ja tutustua nimenomaan toisiin oppilaisiin.
3. Harjoituksen purkukeskustelu:

Oliko helppoa vai vaikeaa löytää jokaiseen ruutuun nimikirjoitus? Mitä uutta opitte toisistanne? Yllättikö joku asia? Tuntuuko ryhmä harjoituksen jälkeen erilaiselta kuin aikaisemmin? Näiden kysymysten kautta on helppo jatkaa keskustelemaan siitä, miten monenlaisia oppilaita luokasta löytyy ja varmasti jokaisella on jokin erityinen ominaisuus tai taito, jonka voisi kirjoittaa bingoruudukkoon. On tärkeää, että jokainen voi tuntea olevansa arvostettu omanlaisenaan.

Myös YK:n ihmisoikeudet on kirjoitettu siitä lähtökohdasta, että jokainen ihminen on yhtä arvokas riippumatta esimerkiksi sukupuolestaan, asuinpaikastaan, uskonnollisesta vakaumuksestaan tai kielestään. Meillä on myös oikeus olla turvassa eikä ketään saa syrjiä.

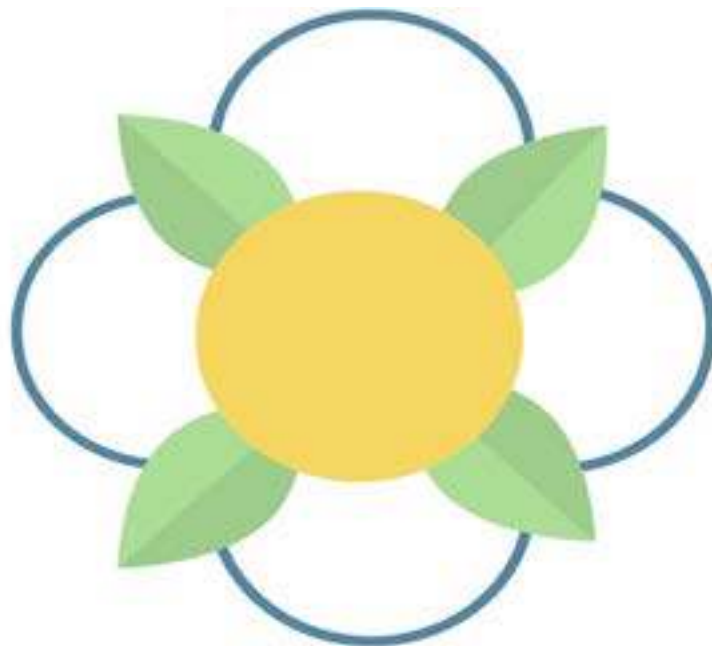
ERITYISYYKSIÄ JA YHTÄLÄISYYKSIÄ

TAVOITE: Tehtävä auttaa tutkimaan moninaisuutta lähiympäristössä: mitä eroja ja toisaalta myös yhtäläisyyksiä meissä ihmisissä on? Tehtävä on jatkoa edelliselle harjoitukselle ja sisältää samat tavoitteet.

VALMISTELU: Tehtävään tarvitaan tilaa ryhmätöille, isoja papereita ja tusseja.

AIKA: 15-20 min

1. Jaa oppilaat neljän hengen ryhmiin.
2. Jokainen saa ison paperin, johon piirretään viidestä isosta ympyrästä koostuva kukka (ks. malli).
3. Jokainen ryhmän jäsen pohtii aluksi jonkin ominaisuuden itsessään, jota muilla ryhmän jäsenillä ei ole. Tämä ominaisuus kirjoitetaan kullekin ryhmän jäsenelle varattuun ympyrään. Kukan välilehtiin kirjoitetaan jokin ominaisuus, joka yhdistää kahta ryhmän jäsentä toisiinsa.
4. Lopuksi ryhmä pohtii ja kirjoittaa ominaisuuksia, jotka ovat heille kaikille yhteisiä.
5. Nostakaa paperit seinälle yhdessä tutkittavaksi. Havainnoikaa sitä, millaisia yhdistäviä tekijöitä teillä ryhmässänne on. Entä millaisia erityisiä ominaisuuksia löytyy ryhmästä?

SUOMALAISUUS JA MONINAINEN SUOMI

TAVOITE: Tämän harjoituksen tavoitteena on herätellä pohtimaan suomalaisuutta normikriittisesti ja purkamaan suomalaisuuteen liitettäviä stereotyyppioita.

VALMISTELU: Tarvitset laitteet, joilla näyttää musiikkivideoita oppilaille, taulu tai fläppipaperi ja tusseja

AIKA: 20 min

1. Pohtikaa oppilaiden kanssa hetki suomalaisuuteen liitettäviä yleistyksiä. Kootkaa taululle tai fläppipaperille kaikki mahdolliset suomalaisuuteen liittyvät stereotyyppiat, jotka keksitte. Tunnetteko ketään, joka täyttäisi kaikki nämä piirteet? Jos haluatte syventää tämän teeman käsittelyä, tutkikaa vielä erilaisten mainosten ja matkailuoppaiden Suomi-kuvaa, löydättekö samat listaamanne stereotyyppiat kuvista?

2. Tutustukaa seuraavaksi yhdessä tai pienryhmiin jakautuneena materiaaleihin, joissa tuodaan esiin moninaisempaa kuvaa suomalaisuudesta:

Videot:

- [Kansalaiset feat. Medborgare: Olen suomalainen](#)
- [Anssi Kela: Suomalainen \(laulun sanat\)](#)
- [Felix tuntee suomalaisen maun](#)

Blogitekstit:

- Suomen saamelaisnuoret ry:n puheenjohtaja Petra Laiti: [Minä en ole suomalainen](#)
- Lastensuojelun keskusliitto, Taina Martiskainen: [Suomi, maailman onnellisin maa?](#)

Musiikki:

- Setan sivuilta löytyvä [lista suomalaisia lauluja](#), jotka eivät ole heteronormatiivisia.

Kuvia:

- [Mitä Suomi merkitsee sinulle?](#)

3. Lukekaa Ruskeat tytöt -blogin kirjoitus [Suomalainen personified](#), jossa Janina Oddoye Davis pohtii suomalaisuuttaan määritteiden ”ruskea suomalainen” ja ”ulkosuomalainen” kautta. Blogikirjoituksessa kirjoittaja pohtii mm. suomalaisuutta kuvaavia Suomi-hymiöitä moninaisuuden näkökulmasta.

4. Tutkikaa yhdessä [suomalaisuutta kuvaavia emojeita](#) alla olevien kysymysten avulla. Millaisen käsityksen suomalaisuudesta saa hymiöiden perusteella? Emojit saivat myöhemmin täydennystä Tom of Finland ja Saamen lippu -hymiöillä. Voit lukea taustaa YLE:n uutisista [täältä](#).

- Mitä yhteistä on siinä, miten suomalaisia on kuvattu hymiöissä?
Esim. ulkonäkö, ihonväri, vaatteet?
- Mitä suomalaisuuteen kuuluvia asioita, henkilöitä tai tapoja hymiöistä puuttuu?
- Hymiöihin on myöhemmin lisätty Tom of Finland ja Saamen lippu (taustaa lisää Ylen artikkelista [täältä](#)).

5. Suunnitelkaa ja kuvittakaa blogin lukemisen jälkeen omat moninaista suomalaisuutta kuvaavat hymiöt.

Jatkovinkki!

Tehkää mediatehtävä: "Ketkä näkyvät kuvissa?" oppaasta [Älä oletta, normit nurin](#) (s. 49). Tehtävässä tutkitaan päivälehtiä ja tarkastellaan keitä lehtien sivuilla näkyy. Laske kuinka monta keski-ikäistä maskuliinista miestä löydät. Entä henkilöä, jolla on näkyvä vamma tai ei-valkoista seksuaalivähemmistöön kuuluvaa nuorta? Jos löydät vähemmistöasemaan kuuluvia, miten heitä kuvataan? Tehtävästä löydät paljon lisäkysymyksiä pohtimisen tueksi.

Etuoikeuskävely on hyvä ja keskustelua herättelevä toiminnallinen harjoitus, jossa pureudutaan etuoikeuksiin ja syrjintäkysymyksiin. Tehtäväohjeet ja roolikortit voi tulostaa Planin [Vihapuheesta dialogiin -oppaasta](#) (s. 20).

Moninainen Suomi työpaja 2.

NORMIT JA SYRJINTÄ

Ihmiset voivat kokea monin eri tavoin yhteenkuuluvuuden tunnetta tai kokevansa olevan vähemmistössä suhteessa muihin. Kokemus vähemmistöön kuulumisesta, toiseudesta tai syrjinnästä voi syntyä esimerkiksi omaan kieleen, alkuperään, ikään, toimintakykyyn, uskontoon, sukupuoleen tai seksuaalisen suuntautumisen liittyen. Lisäksi osa ihmisistä joutuu moniperusteisen syrjinnän kohteeksi kuuluessaan useampaan vähemmistöryhmään yhtä aikaa.

Opettajalle: Kuinka helppo sinun on havaita koulussa tapahtuvaa syrjintää? Tee kahden minuutin [Teflon-testi](#).
Lisätietoa testistä: [Moninaisuus kuuluu kouluun](#).

SYRJINTÄ SUOMESSA

TAVOITE: Tavoitteena on lisätä oppilaiden tietoa syrjinnästä ja sen vaikutuksista syrjityksi joutuneiden ihmisten elämään sekä lisätä heidän tietojaan ja taitojaan syrjintään puuttumiseksi.

VALMISTELUT: Järjestä luokkaan mahdollisuus käyttää nettiä ja heijastaa nettisivut yhdessä tutustuttavaksi. Myös oppilailla olisi hyvä olla mahdollisuus päästä nettiin tiedonhakuja varten.

AIKA: 60 min + riippuen työpajan laajuudesta

1. Tutustukaa [yhdenvertaisuusvaltuutetun sivuihin](#): Mikä on syrjintää? Mitä tarkoittaa moniperusteininen syrjintä? Entä rakenteellinen syrjintä? Minkälaisissa käytännön kysymyksissä yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto palvelee ihmisiä?

2. Perehtykää syrjintäkysymyksiin eri normien näkökulmista. Tutustukaa Setan [Älä oletta, normit nurin](#) -oppaaseen ja sen normeja esittelevä osaan s. 70–87. Käykää läpi lyhyesti oppaan esittelemät normit ja pohtikaa jokaiseen niistä muutama käytännön esimerkki.

3. Valitkaa normeista yksi tai muutama, joihin syvennytte työpajassa tarkemmin. Tämän matkalaukun lopusta löydät runsaasti lisämateriaalivinkkejä avuksi. Vinkkilistaa emme ole tehneet kaikenkattavaksi sillä syrjintä voi kohdistua hyvin moniin eri ominaisuuksiin tai elämäntilanteisiin, mutta näiden esimerkkien avulla pääsette varmasti alkuun. Tutustukaa valitsemiinne materiaaleihin ja pohtikaa: Miten ihmiset kuvaavat identiteettiään? Mikä heille on tärkeää? Minkälaisia esimerkkejä ihmiset kertovat syrjinnästä? Mitä esimerkkejä löytyy syrjintään puuttumisesta? Mitä me voimme tehdä yhdenvertaisuuden toteutumiseksi?

Materiaalivinkit on otsikoitu seuraavasti:

1. Rasismi ja rodullistaminen
2. Romanit vähemmistönä
3. Saamelaiset vähemmistönä
4. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt
5. Toimintakykyyn liittyvä syrjintä

On tärkeää muistaa, että vaikka tässä työpajassa käsitellään syrjintää esimerkiksi vähemmistöryhmien kautta, on jokainen omanlaisensa yksilö. Kokemusten ja ajattelutapojen kirjo näkyy yhtä lailla myös vähemmistöryhmien sisällä. Osa ihmisistä kuuluu yhtä aikaa useampaan eri vähemmistöön. Vältä siis yleistyksiä. Tutustu yksilöiden tarinoihin ja kokemuksiin. Kuuntele, miten kukin itsensä määrittelee ja mitä se määrittely hänelle merkitsee.

Materiaalivinkit tehtävään: Syrjintä Suomessa

1) RASISMI JA RODULLISTAMINEN

1. Pohtikaa miksi termi: “maahanmuuttajat” voi olla ongelmallinen?

Pohdintatehtävä [Älä olet, normit nurin -oppaasta](#) (s. 34): Mitä ryhmään ”maahanmuuttajat” kuulumisen Suomessa tarkoittaa? Keiden katsotaan kuuluvan tähän ryhmään ja kuka sen määrittelee? Mitä seurauksia tähän ryhmään kuulumisella on opiskelijalle? Miksi Ruotsissa syntynyttä Suomeen muuttanutta oppilasta ei pidetä maahanmuuttajana samalla tavalla kuin Suomessa syntynyttä nuorta, jonka vanhemmat ovat somalialaisia? Miten suomalaisuuden normi liittyy tapaan, jolla nämä nuoret kohdataan?

Teesi: Suomalaiseen yhteisöön kuulumisen liittyy enemmän suomalaisuuden normiin kuin siihen, onko oikeasti muuttanut maahan vai ei.

2. Mitä kaikkea puolestaan termi “rodullistetut” pitää sisällään? Kuunnelkaa radio-ohjelma (30 min) tai sen alkuosa: [“Koko Hubara: Kuka saa olla suomalainen?”](#), jossa toimittaja Koko Hubara kuvaa näitä termejä ja niiden merkityksiä.

3. Maailmankoulun verkkosivuilta löydät [videolistan rasismiin ja syrjintään liittyvistä videoista](#).

Lisää monipuolisia materiaaleja ja tehtävävinkkejä löytyy Maailmankoulun teemapäiväsivulta: [Rasisminvastainen päivä](#)

Lisämateriaalia:

- Tietoa rasismien ja rodullistamisen määritelmistä löydätte esimerkiksi Punaisen ristin [Ei rasismille! -sivuilta](#).
- Lisätietoa rasismista, rodullistamisesta ja syrjinnästä [Ihmisoikeusliiton tekstistä](#).
- Opas, jossa on koottu haastatteluja eritaustaisten ihmisten syrjintäkokemuksiin liittyen. Yhdenvertaisuus-julkaisu: [Valehtelisin jos väittäisin. Syrjintä ja syrjimättömyys Suomessa](#)

- Miten toimia termiviidakossa? Mikä on arvostavaa ja yhdenvertaista kieltä? Kysy. Kunnioita henkilön itsemäärittelyoikeutta. Kutsu ihmisiä nimeltä. Mikä sinun nimesi on? Jos puhutaan viiteryhmästäsi, mitä termejä toivoisit käytettävän? Läheskään aina ryhmää määrittäviä termejä ei edes tarvita. Jokainen meistä toivoo varmasti tulevansa kohdatuksi ennen kaikkea yksilönä.

Materiaalivinkit tehtävään: Syrjintä Suomessa

2) ROMANIT VÄHEMMISTÖNÄ

1. Tutustukaa Ihmisoikeusliiton haastattelu- ja kuvasarjaan: [“Erilaisia, mutta samaa kansaa”](#) . Sarja esittelee viisi romaninuorta, jotka kertovat elämästään Suomessa. Jatko haastattelussa he kertovat, mikä on muuttunut vuodessa. Poimikaa tarinoista teemoja, jotka ovat näille nuorille tärkeitä ja arvokkaita romanikulttuurissa.

2. Tutkikaa Voima-lehden artikkelin [“Kuka saa olla mainoksen suomalainen”](#) kuvastoa tai lukekaa oppilaiden kanssa koko artikkeli. Kuvat ovat taiteilija Irmeli Huhtalan näyttelystä “Koti etsii ihmistä - romanikuvat mainoksissa”. Taiteilija toivoo kuvien herättävän katsojaa pohtimaan mahdollisia romaneihin liittämääns ennakkoluuloja. Keskustelkaa oppilaiden kanssa kuvista ja siitä, miksi tämän tyyppisiä kuvia emme juuri mainoskuvissa näe.

Pohdittavia kysymyksiä voivat olla:

- Kuka saa olla mainosten suomalainen ja miksi?
- Kuka tästä päättää?
- Kenen siitä pitäisi saada päättää?
- Mitä, jos mainoskuvissa suomalaisuutta kuvattaisiinkin laajemmin?

Lisämateriaalia:

Romanit.fi -sivusto on koonnut 7.-9. -luokkien opettajille laajan romanien yhdenvertaisuuskysymyksiin liittyvän tehtäväpaketin [Romanit, koulujen unohdettu vähemmistö?](#), jossa on runsaasti valmiita tuntisuunnitelmavinkkejä. Sivustoon kannattaa tutustua laajemminkin, sillä se tarjoaa tietoa romanien historiasta, kielestä, tapakulttuurista ja nykypäivästä sekä kumoaa ennakkoluuloja vaikeita aiheita kaihtamatta. Sivuilla on tietoa suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä romanikielellä.

Jatkovinkki!

Lisää harjoituksia, videoita ja monipuolisia materiaalivinkkejä löydät Maailmankoulun teemapäiväsivulta: [Romanien kansallispäivä](#).

Materiaalivinkit tehtävään: Syrjintä Suomessa

3) SAAMELAISET VÄHEMMISTÖNÄ

1. Katsokaa yhdessä Yle Kioskin All Sámi Panel (17 min, puhuttu suomeksi, ei tekstitystä) saamelaisiin kohdistuvista ennakkoluuloista, asenteista ja väärinymmärryksistä. Videossa saamelaiset kertovat omista kokemuksistaan ja vastaavat yleisimpiin ennakkoluuluihin. Videon löydät [täältä](#).

2. Musiikilla on vahvat vaikutusmahdollisuudet myös ennakkoluulojen ja stereotyyppien purkajana. Lukekaa tämä [Ylen uutinen](#). Se kertoo Saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston Ailu Vallelta tilaamasta kappaleesta ja tarpeesta puuttua saamelaisiin kohdistuvaan syrjintään ja ennakkoluuluihin. Ailu Vallen räpin voitte kuunnella [täältä](#).

Kuuntelutehtävä: Etsikää tekstistä mahdollisimman monta stereotyyppiä, joihin siinä viitataan. Kuuntelun jälkeen pohtikaa: mitä vaikutuksia näillä stereotyyppioilla voi olla, miksi ne loukkaavat ja ovat monella tapaa vahingollisia?

3. Lukekaa Suomen Saamelaisnuoret Ry:n puheenjohtaja Anne-Maria Maggan haastattelu: [“Anne-Maria, 26, on ylpeä juuristaan: ‘Saamelaisia syrjitään yhä’”](#).

Haastattelussa Anne-Maria Magga nostaa esiin mm. saamelaisten kohtaamia syrjintää koskevia kysymyksiä, tärkeimpänä YK:n alkuperäiskansojen oikeuksia turvaavan ILO 169 -sopimuksen, jota Suomi ei ole ratifoinut. Lisätietoa saamelaisista alkuperäiskansana linkittyen ihmisoikeuksiin sekä ILO 169 -sopimukseen voitte lukea esimerkiksi YK-liiton sivuilta [täältä](#).

Jatkovinkki!

Lisää videoita, tehtäviä, pohdintakysymyksiä ja vinkkejä löydät Maailmankoulun teemapäiväsivulta: [Saamelaisten kansallispäivä](#).

Materiaalivinkit tehtävään: Syrjintä Suomessa

4) SEKSUAALI- JA SUKUPUOLIVÄHEMMISTÖT

1. Lukekaa 7. luokkalaisen Armin Kellomäen blogi: [Turvallinen koulu sateenkaarinuorille](#). Blogissa Armin kuvaa konkreettisin esimerkein sateenkaarinuorten kouluissa kokemaa syrjintää. Pohtikaa oppilaiden kanssa, mitä te voisitte tehdä varmistaaksenne, että kaikilla on hyvä ja turvallinen olla luokassanne.

2. Tutustukaa [Sukupuolena ihminen -sivuston](#) kuviin ja tarinoihin. Projektinostaa suomalaisten transihmisten kokemuksia näkyviin. Minkälaisia toiveita ympäröivää yhteisöä kohtaan projektissa haastatellut henkilöt nostavat esiin?

3. [Kaikki muuttuu paremmaksi](#) -video (8 min, puhuttu suomeksi, tekstitetty ruotsiksi ja englanniksi) on suunnattu HLBTI-nuorille rohkaisuksi ja kannustukseksi. Se kannattaa katsoa koko luokan kanssa, vaikka kaikki eivät kohderyhmää olekaan. Videolla on julkkisten koskettavia ja vaikuttavia puheenvuoroja, jotka puhuttelevat varmasti. Nämä puheenvuorot voivat auttaa myös muita nuoria ymmärtämään ja tunnistamaan hlbtinuorten kokemaa syrjintää ja puuttumaan siihen.

Lisämateriaalia:

Seta ry:n sivujen materiaalien joukosta löytyvä [Normipyörytys-pelimateriaali](#) sisältää pullonpyörytystä muistuttavan pelin, jota voi käyttää apuvälineenä käsiteltäessä koulussa, mediassa ja laajemmin yhteiskunnassa esiintyviä normeja. Pelin materiaaleja voi käyttää myös keskustelun alustuksena. Materiaalin keskiössä ovat sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen sekä pari- ja perhesuhteisiin liittyvät normit, niiden tunnistaminen ja haastaminen.

Jatkovinkki!

Lisää videoita, tehtäviä, kuvia ja vinkkejä löydät Maailmankoulun kokoomasta materiaalipaketista teemapäiväsivuilta: [Kansainvälinen homo-, bi-, ja transfobian vastainen päivä](#).

Materiaalivinkit tehtävään: Syrjintä Suomessa

5) TOIMINTAKYKYYN LIITTYVÄ SYRJINTÄ

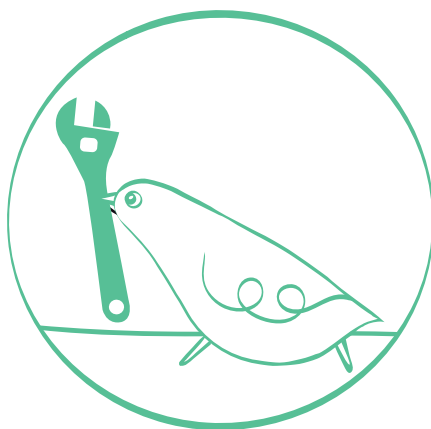
1. Lukekaa Kynnys ry:n aktiivi [Amu Urhosen haastattelu](#) Maailman kuvalehdestä, jossa hän kertoo kokemuksistaan vammaisuuteen liittyvistä stereotyyppioista ja tabuista.

2. [Vammainen, meikäläinen vai tavis?](#) (2 min, puhuttu suomeksi, ei tekstitystä) Katsokaa video, joka kertoo itsemäärättyä oikeuden merkittävydestä. Videolla kehitysvammaisten ihmisten muodostaman järjestön Me itse ry:n aktiivi Heikki Suvilehto pohtii kehitysvammaisuuteen liittyviä ennako-oletuksia ja termejä. Heikki Suvilehto määrittelee itsensä meikäläiseksi.

3. Maailmankoulun teemapäiväsivustolta löydät lisää materiaaleja ja tehtävävinkkejä kohdasta: [Kansainvälinen vammaisten päivä](#). Sieltä löytyy myös hyvä videovinkkilista. Katsokaa listalta esimerkiksi Invalidiliitto ry:n video [Kysy vammaiselta](#) (3 min, puhuttu suomeksi, tekstitetty suomeksi ja englanniksi), joka käsittelee herättelevällä tavalla ennakkoluuloja ja stereotyyppioita, joita vammaisuuteen usein liitetään.

Jatkovinkki!

Lisää videoita, tehtäviä, kuvia ja vinkkejä löydät Maailmankoulun kokoomasta materiaalipaketista teemapäiväsivuilta: [Kansainvälinen vammaisten päivä](#)

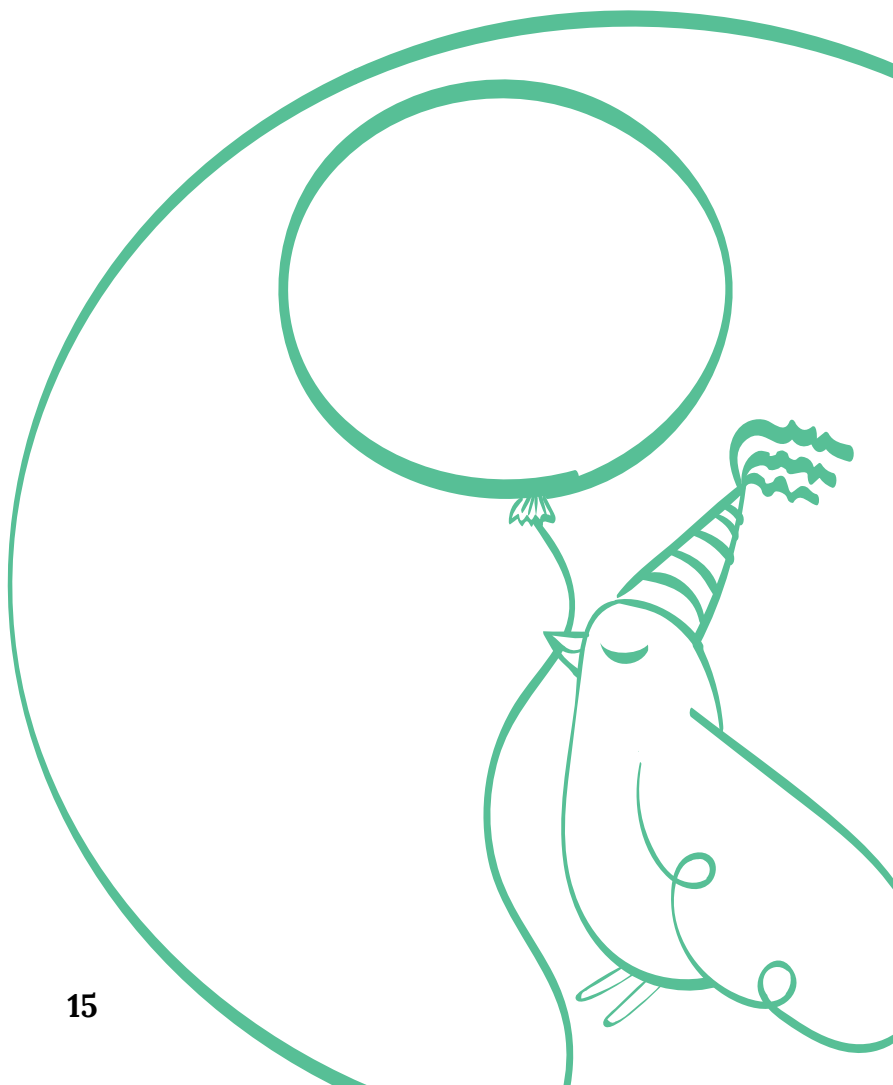
HYVIÄ UUTISIA! TULEVAISUUDEN UUTISOTSIKOT

TAVOITE: Tavoitteena on koota yhteen edellisessä harjoituksessa opittu sekä pohtia vaikuttamisen mahdollisuuksia syrjintään puuttumiseksi ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

VALMISTELU: Varmista, että oppilailla on pääsy nettiin ja mahdollisuus käyttää tulostinta.

AIKA: 15-20 min

1. Tämän tehtävän voi tehdä yksilötehtävänä tai parityönä.
2. Anna oppilaille pohdintatehtävä: Minkälaisen hyvän uutisen haluaisit lukea syrjintään puuttumiseen liittyen vuonna 2030? Tehkää tulevaisuuden uutisotsikoita, teemana syrjintään puuttuminen.
3. Syrjintäkysymykseen liittyen uutistehtävän ohjeistus: Kirjoittakaa otsikoihin, mitä toivoisitte tulevaisuudessa tapahtuvan toisin syrjinnän suhteen. Millä keinoin? Kootkaa otsikot sanomalehden etusivun näköiseksi julisteeksi. Voitte lisätä myös kuvia ja alaotsikoita.
4. Kootkaa valmiista julisteista näyttely luokan tai käytävän seinälle.

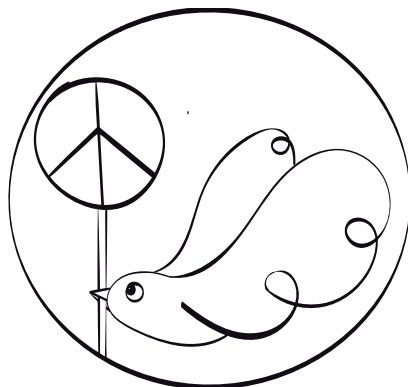
Jatkovinkkinä Maailmankoulu

[Maailmankoulun nettisivuilta](#) löydät lisää vinkkejä rauhankasvatukseen [www.maailmankoulu.fi]

Esimerkiksi:

- Hyödynnä [Maailmankoulun materiaalipankkia](#) ja hae eri teemoihin liittyviä ja eri ikäryhmille sopivia materiaaleja.
- Vilkaise [Maailmankoulun videolistalta](#) ideoita tunnille.
- Löydä teemaan sopivaa luettavaa [Maailmankoulun kirjastoilta](#).

Huomaathan, että voit tilata Maailmankoulun sivuilta [Uutiskirjeen](#). Näin saat ajankohtaisia vinkkejä kuukausittain!

RAUHANKASVATUS-
INSTITUUTTI